

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 14CoP/166/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1320206225
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Foltán
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:1320206225.4

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Foltána a sudcov JUDr. Ľubomíra Bundzela a JUDr. Kristíny Srnkovej, vo veci starostlivosti súdu o medzičasom plnoletú A. B., narodenú XX.XX.XXXX, bytom ako matka, do času nadobudnutia plnoletosti v konaní zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom Vazovova 7, Bratislava, dieťa matky C. D. E., narodenej XX.XX.XXXX, s trvalým pobytom F. XXX/XX, B. – A. C., zastúpenej Advokátskou kanceláriou AK – AK, s.r.o., so sídlom Na Revíne 37, Bratislava – mestská časť Nové Mesto, a otca C. G. B., narodeného XX.XX.XXXX, s trvalým pobytom H. XXXX/XX, I., zastúpeného JUDr. Tomášom Klieštencom, advokátom, so sídlom M. Waltariho 7, Piešťany, v konaní o návrhu matky na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinnosti k medzičasom plnoletému dieťaťu, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III č. k. B3-37P/117/2020-367 zo dňa 25.04.2023, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušuje a konanie o návrhu matky na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinnosti k medzičasom plnoletému dieťaťu (vrátane určenia výživného na medzičasom plnoleté dieťa v čase jeho maloletosti od 01.06.2020 do XX.XX.XXXX) zrušuje.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom označeným v záhlaví súd prvej inštancie výrokom I. uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu medzičasom plnoletého dieťaťa sumou 200,- Eur mesačne v rozhodnom období od 01.06.2020 do XX.XX.XXXX, ktorú sumu je otec povinný zasielať k rukám plnoletého dieťaťa, počnúc dňom 01.05.2023, vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred, výrokom II. určil dlžné výživné za rozhodné obdobie od 01.06.2020 do XX.XX.XXXX spolu v sume 647,- Eur, ktoré je otec povinný zaplatiť k rukám plnoletého dieťaťa v lehote najneskôr do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, výrokom III. vo zvyšnej časti výživného návrh zamietol, výrokom IV. vo zvyšnej časti návrhu konanie zastavil, výrokom V. zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava III č. k. 40P/8/2019-41 zo dňa 24.10.2019 v časti o výživnom na medzičasom plnoleté dieťa a výrokom VI. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Dňa XX.XX.XXXX dosiahlo dieťa plnoletosť a dňa 19.11.2020 zaslalo do spisu úplné písomné späťvzatie návrhu v celom rozsahu a žiadalo, aby súd konanie zastavil. Okresný súd Bratislava III uznesením č. k. 37P/117/2020-85 zo dňa 10.12.2020 konanie zastavil. Proti tomuto uzneseniu podala matka odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 11CoP/128/2021-117 zo dňa 28.06.2022 tak, že zrušil uznesenie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, aby pokračoval v konaní o návrhu matky na určenie výživného na dieťa v čase jeho maloletosti od 01.06.2020 do XX.XX.XXXX.

3. Rozsudok označený v záhlaví súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou ust. § 26, 62 ods. 1 až 7, § 63 ods. 1, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“) a ust. § 29 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

4. Súd prvej inštancie mal osvedčené, že naposledy boli práva a povinnosti voči dieťaťu upravené rozsudkom Okresného súdu Bratislava III č. k. 40P/8/2019-41 zo dňa 24.10.2019, ktorým bolo manželstvo rodičov dieťaťa rozvedené a na čas po rozvode súd schválil rodičovskú dohodu, podľa ktorej bolo vtedy maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti otca s oprávnením oboch rodičov zastupovať dieťa a spravovať jeho majetok, matku súd zaviazal platením výživného na dieťa v sume 200,- Eur mesačne, styk otca (správne malo byť uvedené matky) s dieťaťom neurčil, za poberateľa rodinných prídavkov súd určil otca a za uplatňovateľku daňového bonusu matku.

5. Vecne argumentoval súd prvej inštancie tým, že na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh matky je čiastočne dôvodný. Od poslednej úpravy pomerov práv a povinností rodičov k dieťaťu nastala podstatná zmena pomerov, keď dieťa dňa XX.XX.XXXX dosiahlo plnoletosť. Riadiac sa právnym názorom Krajského súdu v Bratislave, súd vykonal dokazovanie k rozhodnému obdobiu, t. j. odo dňa 01.06.2020 do XX.XX.XXXX, za ktoré matka žiadala určiť výživné na dieťa. Zistil, že v rozhodnom období bolo dieťa v osobnej starostlivosti matky, keď sa do jej domácnosti vrátilo zo študijného pobytu v Taliansku, pričom ho dovezol otec. Do úvahy vzal vyjadrenie dieťaťa, že výdavky naň v rozhodnom období neboli také vysoké, ako uvádzala matka. V rozhodnom období bývalo dieťa predovšetkým s matkou, otec býval v I. a počas leta brigádovalo u otca, ale dokopy odpracovalo iba desať dní. Zvyšok letných prázdnin bolo v B.. Za otcom chodievalo na tri – štyri dni a potom sa vracalo k matke. Od septembra 2020 dodnes býva v B.. V rozhodnom období študovalo na Gymnázium L. Sáru v Bratislave, v júni 2020 bolo študentom 3. ročníka a od septembra 2020 4. ročníka. Na študijnom pobyte v Taliansku bolo od januára 2020 do 20.06.2020, kedy ho otec dovezol späť na Slovensko. Vreckové v sume 200,- Eur mesačne dieťaťu dával otec, matka mu vreckové nedávala a od júna 2020 mu otec dával vreckové v sume 50,- Eur mesačne a matka tiež v rovnakej sume. Oblečenie dostávalo dieťa od oboch rodičov a s oboma chodilo na výlety. V rozhodnom období dieťa brigádovalo v otcovej spoločnosti v I., pracovalo v sklade a zarobilo 400,- Eur, aktuálne opäť pracuje v I. s príjmom 400-500,- Eur, študuje na VŠ hotelovej v I. a býva v byte, ktorý jej hradí otec. Štúdium je spolplatnené, prvý semester zaplatil otec a druhý matka. Súd dospel k záveru, že je potrebné určiť výživné na medzičasom plnoleté dieťa v sume 200,- Eur mesačne, nakoľko takto určené výživné považoval za primerané veku a odôvodneným potrebám dieťaťa. Vzjal pritom do úvahy, že otec uhradil dieťaťu študijný pobyt v Taliansku, išiel po dieťa do Talianska, poskytoval mu vreckové a dieťa brigádovalo v jeho firme. Výdavky na dieťa vyčíslené matkou považoval za nadhodnotené, nie na všetky prihliadol. Otec je vedený ako spoločník a konateľ v spoločnosti J., J., K., J., K. J. J. a L. L. J. J.. S prihliadnutím na ust. § 63 ods. 1 Zákona o rodine, keďže otec nepreukázal súdu všetky svoje príjmy, do spisu nezaslal daňové priznania a nepreukázal svoje majetkové pomery, dospel k záveru, že otec ako podnikateľ je schopný plniť si svoju vyživovaciu povinnosť za rozhodné obdobie na dieťa v sume 200,- Eur mesačne a dlžnú sumu je schopný uhradiť jednorázovo.

Dlžnú sumu na výživnom za rozhodné obdobie vypočítal tak, že z nej odpočítal matkou potvrdené zaplatené výživné otcom na dieťa spolu v sume 400,- Eur (5 x 200 + al. časť za sedem dní v novembri 2020 – 400 = 647,- Eur).

Vo zvyšnej časti návrh matky, čo sa týka výšky výživného zamietol, pretože ho považoval za nedôvodný. Vo zvyšnej časti návrhu matky, vzal súd do úvahy jej vyjadrenie, ktorým svoj návrh upravila a nežiadala zverenie dieťaťa, ktoré dosiahlo plnoletosť, ako aj vyjadrenie plnoletého dieťaťa, ktoré dňa 19.11.2020 zaslalo so spisu úplné späťvzatie návrhu a žiadalo konanie zastaviť.

6. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie otec z dôvodov, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodol vylúčený sudca, resp. nebolo rozhodnuté o uplatnenej námietke zaujatosti a návrhu na vylúčenie sudcu, súd nevykonal dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, neboli splnené procesné podmienky a rozsudok je nepreskúmateľný, bez náležitého odôvodnenia, nezrozumiteľný a konanie má inú vadu.

Namietal, že prvý a druhý výrok napadnutého rozsudku sú mätúce, nezrozumiteľné, bez právnej opory a nie je zrejmé, za akého dôvodu má platiť výživné k rukám medzičasom plnoletého dieťaťa, keďže v čase od 01.06.2022 do XX.XX.XXXX bolo dieťa maloleté a v tom čase bolo zverené do jeho osobnej starostlivosti. Oba výroky ho zaväzujú na úhradu výživného za rovnaké obdobie, teda plnením oboch výrokov by došlo k úhrade výživného dvojnásobne. Dodal, že matka návrh na vydanie neodkladného opatrenia, ako aj vo veci samej podala dňa 02.06.2020, teda v čase, keď sa dieťa nachádzalo v zahraničí na študijnom pobyte, s ktorým súhlasili obaja rodičia, pričom v tom čase neexistovala žiadna zmena pomerov a ani žiaden dôvod na zmenu starostlivosti o určenie výživného. Je potom nelogické, aby súd zaviazal otca na platenie výživného od 01.06.2020, keď v tom čase bolo dieťa na študijnom pobyte a vrátilo sa až dňa 20.06.2020, pričom tento študijný pobyt platil v plnom rozsahu otec a matka vo vyššie uvedenom období jednoznačne osobnú starostlivosť o dieťa nezabezpečovala. Mal za to, že nedôvodné bolo konštatovanie súdu, že v rozhodnom období, t. j. od 01.06.2020 bolo dieťa v starostlivosti matky, keďže potrebnú starostlivosť o dieťa zabezpečoval on a skutočnosť, že matka si v danom období uplatňovala svoje rodičovské práva a povinnosti vo väčšom rozsahu ako bolo rozhodnuté súdom, neodôvodňuje určenie výživného z jeho strany. Tvrdil, že nie je spoločníkom a konateľom spoločnosti J., J., ani spoločnosti K. J. a ani spoločnosti K. J. J.. Uviedol, že boli porušené jeho základné práva, vrátane práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý súdny proces a práva na nezávislý a nestranný súd, keď sa súd prvej inštancie nijakým spôsobom nezaoberal jeho podaním zo dňa 20.03.2023 – Uplatnenie námietky zaujatosti a návrh na vylúčenie sudcu. Trval na svojich vyjadreniach a tvrdeniach uvedených v predmetnom podaní a žiadal ich zohľadniť. Keďže žiadal o vylúčenie sudcu a namietal jeho zaujatosť, bolo potrebné sa predmetnou námietkou zaoberať, predložiť ju nadriadenému súdu a o tejto rozhodnúť. Toto sa neuskutočnilo, o návrhu a námietke rozhodované nebolo, čo považoval za podstatný zásah od jeho práv. S poukazom na ust. § 57 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) mal za to, že súd prvej inštancie ani nemohol vydať rozsudok, ktorým rozhodol vo veci samej. Navrhol, aby odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie alternatívne, aby vydal vlastné rozhodnutie, ktorým návrh matky v celom rozsahu zamietne a ponechá tak v účinnosti rozsudok Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 40P/8/2019 zo dňa 23.10.2019.

8. K odvolaniu otca sa vyjadrila matka, ktorá navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil v celom rozsahu a zároveň, aby rozhodol tak, že otec je povinný jej nahradiť trovy odvolacieho konania v rozsahu 100%.

Mala za to, že závery uvedené v rozhodnutí súdu prvej inštancie sú ústavne udržateľné tým, že spĺňajú nevyhnutné požiadavky na odôvodnenie všeobecných súdov a nie je možné ich označiť za arbitrárne a svojvoľné, ako sa to snažil navodiť otec. Tvrdila, že bola výlučne tou, kto sa denne staral o dieťa, ktoré bývalo s ňou v jednej domácnosti, dieťa stravovala, zakupovala mu ošatenie, trávil spolu voľný čas a od septembra 2020 dohliadala i na jeho študijný režim. Výkon osobnej starostlivosti o dieťa bol v konaní riadne preukázaný, k veci sa na pojednávaní dňa 25.04.2023 vyjadrila tak ona, ako aj dieťa, pričom ich vyjadrenia boli zhodné a preukazovali starostlivosť o dieťa v rozhodnom období. Poukázala na to, že otec bol v konaní pasívny, v odbernej lehote si zásielky nepreberal, opakovane sa nedostatoval na vytýčené pojednávanie, a pod.. Svoju neúčasť na pojednávaní vytýčenom na deň 16.03.2023 ospravedlnil tým, že si jeho právny zástupca prevzal podanie matky (doloženie listinných dôkazov) až dňa 16.03.2023, teda v deň pojednávania. Dodala, že otec, resp. jeho právny zástupca mal zásielku po dobu 15-tich dní k dispozícii v elektronickej schránke advokáta, túto však neprevzal a bola mu doručená až po uplynutí odbernej lehoty dňa 16.03.2023. Keďže sa pojednávanie konalo až o 13:00 hod., otec mal priestor k naštudovaniu si podania od 9:37 hod.. Súd návrhu otca na odročenie pojednávania vyhovel, napriek tomu, že matka cestovala na pojednávanie cca 1.000 km zbytočne a znášala celé náklady na cestu sama. Na pojednávanie vytýčené dňa 25.04.2023 sa otec opätovne nedostavil. Dodala, že otec išiel po dieťa po skončení jeho študijného pobytu v Taliansku, avšak na túto cestu nemusel vynaložiť žiadne vlastné náklady, pretože ako konateľ firmy L. L. J., J. má pridelené auto s povolením používania aj na súkromné účely a okrem toho túto cestu využil aj na vlastnú niekoľkodňovú dovolenku v Taliansku so svojou novou partnerkou. Poukázala na to, že z výpisov z osobného konta otca vedeného vo M. za celý rok 2019 je evidentné, že otec zarobil v čistom sumu 52.697,90 Eur, čo predstavuje priemerný čistý mesačný príjem v sume 4.391,49 Eur. Najnižší mesačný čistý príjem je vykázaný v júni v čiastke 2.749,75 Eur, čo by mohla byť mzda bez vedľajších bonusov (prémii). Po odpočítaní dane a odvodov by otcovi vychádzala mesačná základná mzda v sume cca 4.500,- Eur.

Poukázala na ust. § 55 CMP, na základe ktorého žiada o priznanie nároku na náhradu trov konania, ktorého dôvodnosť vidí v tom, že otec tendenčne predlžuje súdne konanie, opakovane sa nedostavil

na pojednávania, nehradil jej pôvodne určené výživné v sume 200,- Eur mesačne na vtedy maloleté dieťa a po tom, ako súd spätne rozhodol o zročnom výživnom v sume 647,- Eur, ktoré mal uhradiť už k rukám plnoletého dieťaťa, tak namiesto toho, aby uvedenú sumu uhradil, radšej vynaložil financie na prípravu odvolania voči rozhodnutiu vo veci samej. V zmysle čl. 5 CSP v spojení s ust. § 256 CSP, ako aj za použitia ust. § 55 CMP s ohľadom na okolnosti daného prípadu, považovala návrh na priznanie trov právneho zastúpenia za dôvodný. Mala za to, že odvolanie otca bolo podané nedôvodne, pričom sa jedná o bezúspešne uplatňovanie práva. Konaním otca došlo nielen k predĺženiu súdneho konania, ale aj k vzniku ďalších nákladov matky a dcéry, ktoré sa k odvolaniu otca musia v súdom určenej lehote vyjadriť a zastať vlastné stanovisko k podaniu otca.

9. V odvolacej replike otec uviedol, že zotrváva na všetkých svojich tvrdeniach uvedených v odvolaní. Poprel tvrdenia matky, že bola výlučne tou, kto sa denne staral o dieťa, ktoré s ňou bývalo v jednej domácnosti, dieťa stravovala, zakupovala mu ošatenie, trávili spolu čas a od septembra 2020 dohliadala i na jeho študijný režim, nakoľko on zabezpečoval nielen potrebnú starostlivosť o dieťa, ale po celý čas uhrádzal všetky náklady na domácnosť, v ktorej dieťa bývalo, ako aj všetky jeho životné potreby. Za bezpredmetné označil tvrdenia matky o tom, že on má údajne pridelené auto s povolením používania aj na súkromné účely, nakoľko matka nemá vedomosť o tom, kto počas súkromných ciest hradí náklady a toto jej tvrdenie je špekulatívne. Ako nadbytočné vzhliadol tvrdenia matky o jeho príjme za rok 2019 v tomto štádiu konania, nakoľko uvedené jednak nebolo matkou doteraz počas konania na súde prvej inštancie tvrdené, ako aj z dôvodu, že výška príjmu nie je jediným kritériom pre určenie výšky výživného. Nesúhlasil s návrhom matky na priznanie nároku na náhradu trov konania, pretože k tomu neexistujú žiadne dôvody. Poprel, že by tendenčne predlžoval súdne konanie. Matka poukazuje na neplatenie pôvodne určeného výživného v sume 200,- Eur otcom, avšak toto výživné bolo určené až neodkladným opatrením a otec matke zaplatil dvakrát po 200,- Eur a zároveň matka neuviedla, že uznesenie, ktorým bolo neodkladné opatrenie nariadené, bolo dňa 09.09.2020 zmenené a návrh matky bol zamietnutý, na základe čoho bola matka povinná platiť výživné na medzičasom plnoleté dieťa v sume 200,- Eur mesačne (v zmysle rozsudku Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 40P/8/2019 zo dňa 23.10.2019), ktoré neplatila. Nesprávne je tvrdenie matky, že ním podané odvolanie bolo podané nedôvodne a že sa jedná o vopred bezúspešné uplatňovanie práva. Práve naopak, spravodlivé by bolo, ak by matka uhradila trovy právneho zastúpenia otcovi, keďže návrh podala v čase, keď sa o dieťa osobne nestarala.

10. V odvolacej duplike matka uviedla, že sa pridrižiava doterajších vyjadrení doručených do konania vo veci samej, ako aj samotného odvolacieho konania. Poukázala na formuláciu prvého a druhého výroku odvolaním napadnutého rozsudku a dodala, že ich považuje za jasné, zrozumiteľné a súladné s bežnou rozhodovacou praxou, kedy súd prvej inštancie správne v prvom výroku upravil bežné výživné za rozhodné obdobie a následne v druhom výroku upravil zročné výživné za rozhodné obdobie, kde otcovi ako povinnému určil lehotu, v ktorej je povinný zročné výživné uhradiť. Súd prvej inštancie konal takto správne, nakoľko súčasne v piatom výroku zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava III č. k. 40P/8/2019-41 zo dňa 24.10.2019 v časti o výživnom na medzičasom plnoleté dieťa. Dodala, že aj zo súdnych rozhodnutí, ktoré sú voľne dostupné, či už na portáli judikaty.info alebo na otvorenesudy.sk vyplýva, že súd prvej inštancie správne formuloval výroky, nakoľko bolo jeho povinnosťou vymedziť výšku bežného výživného za rozhodujúce obdobie a následne v ďalšom výroku upraviť zameškané zročné výživné povinného rodiča, ktoré za rozhodné obdobie neuhradil. Tvrдила, že otec neuviedol skutočný dôvod, prečo sa opakovane nezúčastnil pojednávania, nakoľko mal podľa jej tvrdenia dieťaťu na otázku, prečo im nedá vopred vedieť, že nepríde, aby nemuselo dieťa zbytočne cestovať z I. odpovedať, že on nemá potrebu sa takýchto pojednávania zúčastňovať a ani to robiť nebude.

11. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 3 ods. 5 písm. b) CMP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP) proti rozhodnutiu súdu prvej, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania preskúmal rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť a konanie o návrhu matky na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinnosti k medzičasom plnoletému dieťaťu (vrátane určenia výživného na medzičasom plnoleté dieťa v čase jeho maloletosti od 01.06.2020 do XX.XX.XXXX) zastaviť.

12. Predmetom konania na súde prvej inštancie bolo rozhodovanie o návrhu matky na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu (vrátane určenia výživného na medzičasom plnoleté dieťa v čase jeho maloletosti od 01.06.2020 do XX.XX.XXXX).

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým určil výživné na medzičasom plnoleté dieťa za rozhodné obdobie od 01.06.2020 do XX.XX.XXXX, uložil otcovi povinnosť platiť toto výživné k rukám plnoletého dieťaťa, určil dlžné výživné za rozhodné obdobie a otcovi uložil povinnosť zaplatiť ho v stanovenej lehote, zamietol návrh vo zvyšnej časti výživného, zastavil konanie vo zvyšnej časti návrhu, zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava III č. k. 40P/8/2019-41 zo dňa 24.10.2019 v časti o výživnom na medzičasom plnoleté dieťa a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

13. Podľa § 7 ods. 1, 2 CMP, účastníkom je ten, koho tento zákon za účastníka označuje. V konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu, je účastníkom aj ten, o koho právach a povinnostiach sa má konať.

Podľa § 7 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením. Túto spôsobilosť má aj počaté dieťa, ak sa narodí živé.

Podľa § 8 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (spôsobilosť na právne úkony) vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou. Plnoletosť sa nadobúda dovŕšením osemnásteho roku. Pred dosiahnutím tohto veku sa plnoletosť nadobúda len uzavretím manželstva. Takto nadobudnutá plnoletosť sa nestráca ani zánikom manželstva ani vyhlásením manželstva za neplatné.

Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 67 CSP, každý môže pred súdom samostatne konať v rozsahu, v akom má spôsobilosť na právne úkony.

Podľa § 161 ods. 1, 2, 3 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky"). Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví. Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý možno odstrániť, súd urobí vhodné opatrenia na jeho odstránenie. Pritom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak sa nepodarí nedostatok procesnej podmienky odstrániť, súd konanie zastaví.

Podľa § 29 ods. 1 CMP, navrhovateľ môže počas konania zobrať návrh na začatie konania späť, a to celkom alebo sčasti. Ak je návrh vzatý späť celkom, súd konanie zastaví. Ak je návrh vzatý späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví.

Podľa § 389 ods. 1 písm. a) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak neboli splnené procesné podmienky.

Podľa § 391 ods. 1 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

14. Matka sa návrhom, doručeným Okresnému súdu Bratislava III dňa 02.06.2020 domáhala zmeny úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, o ktorej bolo naposledy rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Bratislava III č. k. 40P/8/2019-41 zo dňa 24.10.2019, ktorým bolo manželstvo rodičov dieťaťa rozvedené a na čas po rozvode bola schválená rodičovská dohoda, podľa ktorej bolo vtedy maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti otca s oprávnením oboch rodičov zastupovať dieťa a spravovať jeho majetok, matku súd zaviazal platením výživného na dieťa v sume 200,- Eur mesačne, styk matky s dieťaťom neurčil, za poberateľa rodinných prídavkov súd určil otca a za osobu oprávnenú si uplatňovať daňový bonus určil matku. Matka v návrhu žiadala, aby súd zveril vtedy maloleté dieťa do jej osobnej starostlivosti s oprávnením oboch rodičov zastupovať dieťa a spravovať jeho majetok, uložil otcovi povinnosť prispievať bežným výživným na dieťa v sume 600,- Eur mesačne a výživným na tvorbu úspor v sume 300,- Eur mesačne, počnúc podaním návrhu na súd, styk otca

s dieťaťom neurčil a oprávnením matky poberať rodinné prídavky na dieťa a uplatňovať si daňový bonus na dieťa.

V priebehu konania, dňa XX.XX.XXXX nadobudlo dieťa plnoletosť a podaním zo dňa 10.11.2020, doručeným súdu prvej inštancie dňa 19.11.2020, vzalo návrh na zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k dieťaťu v celom rozsahu späť a žiadalo, aby súd konanie zastavil.

Súd prvej inštancie uznesením č. k. 37P/117/2020-85 zo dňa 10.12.2020 konanie zastavil a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. Proti tomuto uzneseniu podala odvolanie matka a Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd uznesením č. k.11CoP/128/2021-117 zo dňa 28.06.2022 uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s tým, že v ďalšom konaní bude súd prvej inštancie pokračovať v konaní o návrhu matky na určenie výživného na dieťa v čase jeho maloletosti od 01.06.2020 do XX.XX.XXXX a po dostatočnom zistení skutočného stavu veci, t. j. po vykonaní náležitých dokazovaní za účelom preukázania, ktorý z rodičov vykonával osobnú starostlivosť o dieťa v rozhodnom období, ako aj dokazovania zameraného na preukázanie odôvodnených potrieb dieťaťa v spornom období, zisťovanie príjmov rodičov, ich možností, schopností a majetkových pomerov v súlade s kritériami rozhodnými pri určovaní výšky výživného na maloleté dieťa podľa § 62 a nasl. Zákona o rodine rozhodne vo veci samej o výživnom v zmysle návrhu matky. Súd prvej inštancie riadiac sa právnym názorom odvolacieho súdu rozhodol odvolaním napadnutým rozsudkom.

15. Odvolací súd uvádza, že každý z rodičov sa môže na súde domáhať zmeny výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu. Nadobudnutie plnoletosti dieťaťa však predstavuje prekážku v rozhodovaní súdu o úprave (zмене) výkonu rodičovských práv a povinností, keďže nadobudnutím plnoletosti sa u dieťaťa nejedná už o maloleté dieťa, pričom ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, čoho zákonným následkom je zastavenie konania. Nadbytočným a nedôvodným bol preto postup súdu prvej inštancie, ktorým už po nadobudnutí plnoletosti dieťaťa vyzval matku na vyjadrenie, či trvá na podanom návrhu.

16. S poukazom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 50/08-34 zo dňa 15.05.2008 odvolací súd konštatuje, že občianske procesné právo rozoznáva spôsobilosť byť účastníkom konania a procesnú spôsobilosť. Spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením; túto spôsobilosť má aj počaté dieťa, ak sa narodí živé. Okrem spôsobilosti byť účastníkom konania sa v teórii občianskeho procesného práva rozoznáva aj procesná spôsobilosť. Každý môže pred súdom samostatne konať (procesná spôsobilosť) ako účastník v tom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti. Rozsah procesnej spôsobilosti zásadne závisí od hmotnoprávnej spôsobilosti na právne úkony podľa noriem občianskeho hmotného práva. Spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (spôsobilosť na právne úkony) vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou. Účastník konania, ktorý nemá procesnú spôsobilosť z dôvodu nedostatku veku, musí mať zákonného zástupcu. V konaní o určení výživného pri zmene úpravy výkonu rodičovských práv a povinností je účastníkom konania aj maloleté dieťa, ktoré vzhľadom na to, že nemá procesnú spôsobilosť, musí byť zastúpené zákonným zástupcom. Zákonné zastúpenie dieťaťa rodičom (v tomto prípade matkou) končí dosiahnutím plnoletosti dieťaťa. Dosiahnutím plnoletosti dieťaťa fyzická osoba nadobúda v plnom rozsahu procesnú spôsobilosť – spôsobilosť samostatne konať pred súdom. Od tohto okamihu plnoletá osoba môže vykonávať akékoľvek dispozičné úkony v civilnom súdnom konaní. Môže vykonávať aj také úkony, ktoré sa viažu na úkony urobené v súdnom konaní zákonným zástupcom za svoje dieťa pred dosiahnutím jeho plnoletosti. To platí aj pre späťvzatie návrhu na začatie konania o určení výživného, ktoré bolo začaté pred dosiahnutím plnoletosti dieťaťa, ak späťvzatie návrhu na začatie konania bolo urobené už plnoletou osobou, o ktorej vyživovaciu povinnosť išlo.

Keďže dieťa, A. B., nadobudla dňa XX.XX.XXXX plnoletosť, týmto okamihom nadobudlo aj plnú spôsobilosť na právne úkony a plnú procesnú spôsobilosť (spôsobilosť konať pred súdom). Dosiahnutím plnoletosti preto nadobudlo možnosť vykonávať všetky dispozičné úkony v civilnom súdnom konaní, teda aj späťvzatie návrhu na začatie konania týkajúceho sa určenia výživného bez toho, aby na to vyžadoval súhlas bývalého zákonného zástupcu (v danom prípade matky). Preto, ak dieťa po nadobudnutí plnoletosti vzalo návrh na začatie konania týkajúceho sa určenia výživného v celom rozsahu (teda aj v rozsahu výživného, na ktoré vznikol nárok do dosiahnutia plnoletosti) späť, zákonným následkom je zastavenie konania ako celku.

17. Z vyššie uvedených dôvodov (nadobudnutie plnoletosti dieťaťa a späťvzatie návrhu na začatie konania) odvolací súd podľa ust. § 389 ods. 1 písm. a) CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie

zrušil a konanie o návrhu matky na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinnosti k medzičasom plnoletému dieťaťu (vrátane určenia výživného na medzičasom plnoleté dieťa v čase jeho maloletosti od 01.06.2020 do XX.XX.XXXX) zastavil podľa ust. § 161 ods. 2 CSP v spojení s ust. § 378 ods. 1 CSP.

18. Odvolací súd vyhodnotil námietku otca o tom, že nebolo rozhodnuté o ním podanej námietke zaujatosti na zákonnú sudkyňu, pre ktorú okolnosť nemohol súd prvej inštancie vydať rozsudok vo veci samej, za nedôvodnú. Preskúmaním spisu odvolací súd zistil, že podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 20.03.2023 otec podal námietku zaujatosti a návrh na vylúčenie zákonnej sudkyne JUDr. Zuzany Lohnertovej. Táto námietka zaujatosti bola zákonnou sudkyňou predložená nadriadenému súdu (Krajskému súdu v Bratislave), ktorý prípisom zo dňa 31.03.2023 vrátil spis súdu prvej inštancie bez rozhodnutia o námietke zaujatosti s poukazom na ust. § 52 ods. 2 a § 53 ods. 1 CSP, keďže predmetom námietky boli skutočnosti týkajúce sa postupu sudkyne v priebehu konania, čo však nemôže byť dôvodom na jej vylúčenie. Ak sa námietka zaujatosti týka len okolností, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a jeho rozhodovacej činnosti, súd na námietku zaujatosti neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá (§ 53 ods. 3 CSP). Pokiaľ ide o dôvod vylúčenia spočívajúci v tom, že matka prezentuje a viac krát sa vyjadrila, že „to má na súde vybavené“, pokiaľ námietka zaujatosti nemá náležitosti podľa ust. § 52 ods. 2 veta prvá CSP, na také podanie súd v zmysle ust. § 52 ods. 2 veta druhá neprihliada a v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

19. Civilný mimosporový poriadok v ustanovení § 52 upravuje základnú zásadu náhrady trov konania v mimosporovom procese, podľa ktorej žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, pokiaľ zákon v nasledujúcich ustanoveniach neupravuje inak. O povinnosti nahradit' trovy konania (pokiaľ nejde o trovy konania štátu) rozhoduje súd len na návrh oprávneného účastníka (§ 57 CMP). Všeobecné pravidlo, podľa ktorého si každý z účastníkov platí trovy konania sám (§ 49 CMP) a žiaden z nich nemá ani nárok na ich náhradu od iného účastníka, je prelomené v dvoch prípadoch. V prvom prípade náhradu trov konania možno priznať, ak to ustanovuje zákon, a to v konaní vo veciach určenia rodičovstva a v konaniach vo veciach notárskych úschov môže súd priznať náhradu trov konania účastníkom, ktorí mali vo veci úspech, proti účastníkom, ktorí úspech nemali, ak to možno spravodlivo požadovať (§ 53 CMP) a v druhom prípade vo všetkých konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé (§ 55 CMP).

20. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, keď podmienky pre prelomenie generálnej klauzuly nevyšli v konaní najavo. V prejednávanej veci nebol zistený žiaden z dôvodov pre pripustenie výnimiek z aplikácie ust. § 52 CMP, keď odvolací súd nezistil vo veci okolnosti, pre ktoré by bolo spravodlivé náhradu trov konania matke priznať v zmysle § 55 CMP. Skutočnosť, že otec podal proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III č. k. B3-37P/117/2020-367 zo dňa 25.04.2023 odvolanie, nemožno považovať za bezúspešné uplatňovanie práva, ako sa nesprávne domnieva matka, keďže otec podaním odvolania realizoval svoje právo na súdnu ochranu. Bez relevancie potom zostáva, či týmto konaním došlo k predĺženiu súdneho konania, keďže každý účastník má právo realizovať svoje zákonné oprávnenie na podanie riadneho opravného prostriedku proti tým rozhodnutiam, proti ktorým to zákon pripúšťa, tak ako tomu bolo v prejednávanej veci. Okolnosť, či výživou povinný rodič, si plnil svoju vyživovaciu povinnosť k dieťaťu, alebo nie, nemôže byť dôvodom pre aplikáciu ust. § 55 CMP. Takýmto dôvodom nemôže byť ani tvrdenie matky o opakovanom nedostavení sa otca na nariadené pojednávania, najmä ak v prejednávanej veci bolo nariadených celkovo päť pojednávani (27.10.2022, 29.11.2022, 02.02.2023, 16.03.2023 a 25.04.2023). Prvé pojednávanie bolo odročené z dôvodu, že otec nemal predvolanie na pojednávanie riadne vykázané, druhé pojednávanie bolo odročené z toho dôvodu, že bol prítomný iba kolízny opatrovník, nedostavila sa matka, ani jej právna zástupkyňa, ani plnoleté dieťa, ktoré svoju neúčast' neospravedlnili, nedostavil sa otec, ani jeho právny zástupca i napriek tomu, že doručenie predvolania mali riadne vykázané. Tretie pojednávanie bolo zrušené z dôvodu žiadosti právnej zástupkyne matky kvôli kolízii pojednávani. Štvrté pojednávanie bolo odročené bez prejednávania veci, keďže právny zástupca otca požiadal o odročenie pojednávania, ktorej žiadosti súd vyhovel. Piate pojednávanie sa uskutočnilo napriek tomu, že sa nedostavil otec, ani jeho právny zástupca, pričom súd pojednával v ich neprítomnosti a na tomto pojednávani rozhodol vo veci samej. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd neuplatnil moderačné právo pri náhrade trov konania, keďže to s ohľadom na okolnosti prípadu nepovažoval za spravodlivé. V konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku, a to vzhľadom na okruh vecí, ktoré sú prejednávané v režime tohto zákona, ako aj z dôvodu prítomnosti verejného záujmu, ktorý je prítomný v prevažnom okruhu týchto vecí, nie

je možné uplatňovať preventívnu a sankčnú funkciu, ktorá sa uplatňuje pri rozhodovaní o náhrade trov konania v konaniach podľa Civilného sporového poriadku.

21. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu jednomyseľne pomerom hlasov 3:0 (§ 2 ods. 1 CMP, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).